

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่หลังการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนและการเรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนมีความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติมีความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่กลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 52 อ.ยะรัง จ.ปัตตานี จำนวน 52 คน

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบสุ่มผู้เข้ารับการทดลอง และมีการทดสอบก่อนและทดสอบหลัง (Randomized Pretest-Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนจัดการเรียนรู้สำหรับการสอนอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียน
2. แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับการสอนอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติ
3. คู่มือครูการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมาย
4. คู่มือนักเรียนการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมาย
5. คู่มือครูการเรียนแบบสัญญาการเรียน
6. คู่มือนักเรียนการเรียนแบบสัญญาการเรียน
7. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชั้นเตรียมการ
 - 1.1 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
 - 1.2 เตรียมนักเรียนเพื่อเข้ารับการทดลองจำนวน 52 คน แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังที่ได้กล่าวไว้ในวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. ชั้นทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

ผู้วิจัยจะทำการทดสอบเพื่อวัดความเข้าใจในการอ่านก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ โดยทำการทดสอบพร้อมกันทั้งสองกลุ่มในเวลาเดียวกันและแบบทดสอบชุดเดียวกัน
3. ชั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนทั้งสองกลุ่มด้วยตนเองดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนการทดลอง โดยดำเนินการเตรียมความพร้อมในการเรียนสำหรับการอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายให้กับกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ใช้เวลาในการเตรียมความพร้อมก่อนการทดลอง 2 ชั่วโมง

3.2 ขั้นดำเนินการทดลอง เมื่อนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเรียนรู้พื้นฐานการสร้างและการใช้แผนภูมิความหมายแล้ว ผู้วิจัยจะทำการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม รวมระยะเวลาในการทดลองทั้งหมดกลุ่มละ 6 ชั่วโมง

4. ขั้นตอนทดสอบหลังการทดลอง

4.1 หลังจากที่ผู้เรียนได้รับเงื่อนไขการทดลองเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยจะทำการทดสอบเพื่อวัดความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านฉบับเดิมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ โดยทำการทดสอบพร้อมกันทั้งสองกลุ่มในเวลาเดียวกันและแบบทดสอบชุดเดียวกัน แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

1.2 การหาค่าความยาก (Difficulty) หรือค่า P ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) หรือค่า D ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

1.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 การหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) ของคะแนนความเข้าใจในการอ่าน

2.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนความเข้าใจในการอ่าน

2.3 ทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ระหว่างก่อนการใช้กิจกรรมกับหลังการใช้กิจกรรมด้วยการทดสอบที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน

2.4 ทดสอบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเข้าใจในการอ่านหลังการใช้กิจกรรมระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ด้วยการทดสอบที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนมีความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติมีความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่กลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยเทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาผลของเทคนิคแผนภูมิความหมายและสัญญาการเรียนที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ ในการอภิปรายผลการวิจัยนั้น ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับสมมติฐาน ดังนี้

1. สมมติฐานข้อที่ หนึ่ง กล่าวว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนมีความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ดังตารางที่ 9 พบว่า คะแนนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่หลังการเรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการเรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ อาจพิจารณาได้ว่ามีผลสืบเนื่องจากกลวิธีการอ่านโดยเทคนิคแผนภูมิความหมาย ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมการอ่าน - เป็นขั้นตอนที่นักเรียนต้องอ่านชื่อเรื่อง แล้วนึกบทวนความรู้ว่านักเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับชื่อเรื่องมาแล้วบ้าง ในขั้นนี้แม้บทอ่านที่ครูให้อ่านจะเป็นเรื่องใหม่สำหรับนักเรียน แต่การดึงความรู้หรือประสบการณ์เดิมของนักเรียนมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ทำให้นักเรียนเริ่มเรียนจากสิ่งที่นักเรียนมีความรู้ในเรื่องนั้นอยู่แล้ว ส่งผลให้นักเรียนเกิดความใส่ใจในเรื่องที่เรียน (Attention) สอดคล้องตามแนวทฤษฎี Information Processing Approach

ที่ว่า ผู้เรียนจะให้ความสนใจเฉพาะสิ่งที่เขามีความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้นอยู่แล้ว (Neisser, 1976 อ้างถึงใน พรณิ ช. เจนจิต, 2538 : 364) จากนั้นนักเรียนตั้งจุดประสงค์การอ่านเป็นคำถามในใจว่าอยากรู้อะไรเกี่ยวกับเนื้อเรื่องบ้าง

ขั้นการอ่าน - ในขั้นนี้นักเรียนจะเริ่มอ่านผ่าน ๆ เพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่อง สังเกตศัพท์ที่น่าสนใจและอภิปรายร่วมกับเพื่อนเพื่อทบทวนความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์ จากนั้นจะเริ่มอ่านอย่างละเอียด และหาความหมายที่เป็นไปได้ของศัพท์ที่บันทึกลงในตารางบันทึกคำศัพท์ ในตารางบันทึกคำศัพท์ประกอบด้วย 4 ช่องสดมภ์ ได้แก่ ช่องศัพท์ ช่องความหมายตรงกับศัพท์ ช่องความหมายทางตรงกันข้าม และช่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศัพท์ จะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ขั้นเตรียมการอ่านจนมาถึงขั้นการอ่าน นักเรียนได้ใช้ข้อมูลหรือประสบการณ์เดิมที่มีอยู่แล้วในระบบความจำมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ศัพท์ที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย ก็อาศัยการคาดเดาความหมายโดยเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ที่นักเรียนเข้าใจความหมายอยู่แล้ว ทำให้นักเรียนเข้าใจศัพท์และเนื้อหาได้มากกว่าการเริ่มเรียนโดยที่นักเรียนไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเลย ทั้งนี้ การเรียนรู้ความรู้ใหม่จะเกิดขึ้นได้ ถ้าผู้เรียนมีพื้นฐานหรือประสบการณ์เดิมที่เชื่อมโยงเข้ากับความรู้ใหม่นั้นได้ ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นเป็นการเรียนรู้โดยการรับอย่างมีความหมาย หรือ Meaningful Reception Learning (Ausubel, 1963 อ้างถึงใน พรณิ ช. เจนจิต, 2538 : 397 ; สุรางค์ โค้วตระกูล, 2545 : 216)

ขั้นการทำแผนภูมิความหมาย - เป็นขั้นที่ต่อเนื่องมาจากขั้นอ่าน เมื่อนักเรียนเริ่มต้นการเรียนรู้สิ่งใหม่ด้วยการรับอย่างมีความหมายแล้ว ต่อไปเป็นขั้นการจัดการข้อมูลที่ได้รับมาให้อยู่ในรูปที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้ง่ายและจดจำได้นาน เริ่มจากเลือกตัวละครหลักหรือคำหลักมาเป็นจุดเริ่มของแผนภูมิความหมาย จากนั้นเลือกคำสำคัญจากเนื้อเรื่องมาใส่ในแผนภูมิและเชื่อมโยงคำเหล่านั้นด้วยเส้นความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความหมาย นำข้อมูลศัพท์จากตารางบันทึกคำศัพท์ มาเชื่อมโยงความสัมพันธ์เพิ่มเติม เพื่อให้แผนภูมิความหมายเป็นแผนภูมิที่ประกอบด้วยคำที่มีความหมายและครอบคลุมเนื้อหาของเรื่อง ซึ่งการที่นักเรียนสามารถดึงข้อมูลความรู้เดิมของตนเชื่อมโยงกับข้อมูลใหม่ในขณะที่กำลังเรียนเรื่องใหม่ (Retrieval) และแปรรูปข้อมูลที่อ่านให้อยู่ในรูปของสิ่งที่มีความหมาย (Semantic Encoding) จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายและตีความเนื้อหาที่ได้อ่านได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และยังจดจำสิ่งนั้นด้วยความเข้าใจ และเก็บข้อมูลดังกล่าวเพื่อดึงมาใช้ในยามที่ต้องการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ต่อไป ฉะนั้น กระบวนการเหล่านี้สอดคล้องกับแนวทฤษฎี Information Processing Approach ที่อธิบายว่าคนเรารับข้อมูลอย่างไร จัดเก็บข้อมูลอย่างไร และเรียกคืนข้อมูลมาใช้ในยามต้องการได้อย่างไร การนำเทคนิคแผนภูมิความหมายมาใช้ในการอ่านเป็นการใช้ความรู้เรื่องการจำแบบมีความหมาย (Semantic Memory) ของแนวคิด Information Processing Approach และ Meaningful Reception Learning ของ Ausubel มาใช้ ทำให้นักเรียนเกิดการบันทึกข้อมูลสิ่งที่เรียน ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ศัพท์ได้ดี มองเห็นความสัมพันธ์ของศัพท์กับคำอื่น ๆ และพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน

ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Heimlich and Pittleman, 1986 quoted in Barchers, 1998 : 167 ; Vocca, vocca ang Gove, 2000 : 298 ; Reutzel and Cooter, 1992 : 149)

ขั้นการตรวจสอบความเข้าใจในการอ่าน - โดยการเล่าเรื่องจากแผนภูมิความหมาย ครูจะอธิบายให้นักเรียนได้เข้าใจอย่างง่าย ๆ ว่า การตรวจสอบว่าแผนภูมิความหมายของนักเรียนดีหรือไม่ สามารถตรวจสอบด้วยการเล่าเรื่องจากแผนภูมิความหมายที่ตนเองสร้างขึ้นได้อย่างเข้าใจ และยังสามารถอธิบายความหมายของคำยากหรือศัพท์ใหม่จากบทอ่านได้ตรงตามเนื้อหา

จากขั้นตอนดังกล่าว จะเห็นได้ว่า นักเรียนเริ่มต้นการเรียนรู้สิ่งใหม่ด้วยการระลึกความจำเดิมเชื่อมโยงเข้ากับข้อมูลใหม่ ทำให้นักเรียนเกิดความใส่ใจในสิ่งที่เรียน อีกทั้งในขั้นตอนของการทำแผนภูมิความหมายที่มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคำต่าง ๆ นั้น นักเรียนได้เกิดกระบวนการคิดและกระบวนการควบคุมข้อมูลที่ได้รับให้อยู่ในรูปที่สามารถช่วยให้นักเรียนจดจำและเข้าใจข้อมูลที่เรียนได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวทฤษฎี Information Processing Approach และ Meaningful Reception Learning ของ Ausubel ในกลวิธีการอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมาย หมายถึง การเข้ารหัสข้อมูลเป็นข้อมูลที่มีความหมาย (Semantic Coding) และถูกจัดเก็บเป็นความจำแบบมีความหมาย (Semantic Memory) โดยผ่านกระบวนการควบคุมที่เรียกว่า การเชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่ หรือ Elaborative Rehearsal ทำให้นักเรียนที่แม้จะเป็นนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองได้เกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจและมีความหมาย ส่งผลให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งที่เรียน เกิดเป็นความใส่ใจ เป็นจุดเริ่มให้ประสบความสำเร็จในการเรียน โดยมีผลงานวิจัยที่ยืนยันว่าแผนภูมิความหมายส่งผลดีต่อการเรียนรู้ศัพท์และความเข้าใจในการอ่านในการเรียนรู้ภาษาที่สอง (พรณี ช. เจนจิต, 2538 ; ประสาท อิศรปริดา, 2538 ; ไสว เลี่ยมแก้ว, 2538 ; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2545 ; Sdorow and Rickabaugh : 2002 ; Mohammed Abdullah Zaid ,1995 quoted in Semantic Mapping In Communicative Language Teaching, 2005 : Online) นอกจากนี้การอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมาย ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แบบอภิปัญญา (Metacognition) หมายถึง การรู้คิดหรือปัญญาที่เกิดจากการเรียนอะไรด้วยความเข้าใจ กล่าวคือ เป็นความสามารถของผู้เรียนที่เกิดขึ้นอย่างรู้ตัว โดยรู้ว่ากระบวนการเรียนรู้ของเขาเกิดขึ้นได้อย่างไร ช่วยให้ผู้เรียนเริ่มรู้จักการประเมินตนเองได้ตลอดเวลาว่ารู้อะไรและยังไม่รู้อะไร อันนำไปสู่การตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน ตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง และประเมินความสำเร็จของเรื่องที่อ่าน เพื่อให้เข้าใจในเรื่องที่อ่าน เนื่องจากในขณะที่นักเรียนกำลังทำแผนภูมิความหมาย นักเรียนต้องใช้ความคิดในการตัดสินใจและประเมินผลงานของตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้แผนภูมิความหมายที่ได้มีความสมบูรณ์ถูกต้องตรงตามเนื้อหา หากนักเรียนรู้สึกว่แผนภูมิความหมายที่ตนเขียนขึ้นยังไม่สามารถบอกเล่าใจความสำคัญของเนื้อหาและอธิบายความหมายของคำสำคัญได้ชัดเจน นักเรียนจะใช้เวลาในการแก้ไขเพื่อให้แผนภูมิ

ความหมายออกมาสสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งกระบวนการนี้สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบอภิปัญญา ซึ่งนักวิชาการบางกลุ่มอาจสรุปแนวคิดนี้ว่าเป็น “Thinking about Thinking” ซึ่งพบงานวิจัยมากมายที่สนับสนุนว่าการเรียนแบบอภิปัญญาส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน (Flavell, 1985 quoted in Henson and Eller, 1999 : 254 ; สมศักดิ์ ภูวิภาตววรรณ. 2544 : 51 ; สุรางค์ โค้วตระกูล, 2545 : 226-228)

อีกทั้งความเข้าใจในการอ่านที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนอาจเป็นผลมาจากการเรียนแบบสัญญา การเรียนที่ครูและนักเรียนตกลงร่วมกัน ซึ่งในสัญญาจะระบุว่าผู้เรียนจะเรียนอะไร เรียนอย่างไร ภายในช่วงเวลาใดและใช้เกณฑ์อะไรในการประเมินผลโดยผู้เรียนมีโอกาสเลือกกิจกรรมการเรียน วิธีเรียน เวลาและสถานที่เรียน ภายใต้การให้คำแนะนำของครู การที่นักเรียนเป็นผู้กำหนด เป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ สังเกต บันทึกกิจกรรมที่ตนได้กระทำตามที่ระบุในสัญญา การเรียน และประเมินผลงานหรือพฤติกรรมของตนเองว่าบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด ทำให้เกิดการกระตุ้นตนเองให้ทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้ดี อีกทั้งการที่ครูมีการ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากผลงานและให้ข้อมูลย้อนกลับให้นักเรียนทราบว่าเป็นผลงาน ของนักเรียนมีความถูกต้องและต้องแก้ไขในจุดใดบ้าง สอดคล้องกับแนวคิด การกำกับตนเอง (Self-Regulation) ของ Bandura ทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในตนเอง และนำไปสู่การเกิด แรงจูงใจภายในตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ อยากเรียนด้วยตนเอง มีความ ใฝ่ใจในสิ่งที่เรียน และมีความคาดหวังที่จะประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gagne ที่กล่าวว่า ความคาดหวังของนักเรียนเป็นแรงจูงใจสำคัญในการเรียนรู้ (กมลรัตน์ หล้าสุ วงษ์, 2539 : 19 อ้างถึงใน จารุวรรณ ยิ่งยีน, 2546 : 73 ; ประสาท อิศรปริดา, 2538 : 291 ; สมโภชน์ เอี่ยมสุภชาติ, 2541 : 54; สุรางค์ โค้วตระกูล, 2545 : 244) สิ่งนี้กล่าวมาข้างต้น เป็นเหตุผลที่ทำให้การเรียนโดยใช้สัญญาการเรียนส่งผลให้นักเรียนมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยมากมาย (สุธีรา นิมิตวัฒน์, 2537 : บทคัดย่อ ; พนอ ปานชา, 2539 : บทคัดย่อ ; พรรณี ผุดเกตุ, 2541 : บทคัดย่อ ; จารุวรรณ ยิ่งยีน, 2546 : บทคัดย่อ)

ด้วยหลักการและแนวคิดที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้น เป็นเหตุผลที่สามารถอธิบายได้ว่า เหตุใดการเรียนอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่มีคะแนนความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าก่อนการเรียน

2. สมมติฐานข้อที่ สอง กล่าวว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่น เป็นภาษาแม่ที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติมีความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ดังตารางที่ 10 พบว่า คะแนนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่หลัง

การเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติสูงกว่าก่อนการเรียนรู้โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น ทั้งนี้พิจารณาได้ว่ามีผลสืบเนื่องจากการที่นักเรียนเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังที่กล่าวไว้ในข้อที่ 1

นอกจากเทคนิคแผนภูมิความหมายแล้ว นักเรียนยังได้ทำกิจกรรมการเรียนแบบปกติ นั่นคือ การทำแบบฝึกหัดหลังเรียน การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เป็นวิธีหนึ่งที่ครูสามารถตรวจสอบว่านักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนไปแล้วมากน้อยเพียงใด โดยครูจะเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบฝึกหัดและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน สำหรับนักเรียนที่ทำแบบฝึกหัดได้ดี ผลการตรวจแบบฝึกหัดถือเป็นการเสริมแรงทางบวกให้กับนักเรียน ซึ่งนักจิตวิทยา Brophy ได้มองเห็นความสำคัญในการให้ข้อมูลย้อนกลับว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับที่แจ่มแจ้ง ว่างานที่นักเรียนทำนั้นถูกหรือไม่ถูกอย่างไร เป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเรียนรู้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2545 : 172) ด้วยเหตุนี้ เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการทำแบบฝึกหัดหลังเรียนจึงส่งผลให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่มีคะแนนความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าก่อนเรียน

3. สมมติฐานข้อที่ สาม กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่กลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 11 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่กลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนและกลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบสัญญาการเรียนส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติ

ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่า เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่นักเรียนได้รับการฝึกและเรียนรู้กลวิธีการอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายแล้ว นักเรียนยังได้เรียนแบบใช้สัญญาการเรียน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียม - เป็นขั้นที่ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน จะแนะนำการเรียนรู้โดยใช้สัญญาการเรียน ด้วยการแจกคู่มือการเรียนรู้โดยใช้สัญญาการเรียน ทำให้นักเรียนได้ทราบเป้าหมายของการเรียนและมองเห็นแนวทางที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน จากนั้นจึงแนะนำบทเรียนที่จะเรียนโดยใช้สัญญาการเรียน บูพื้นฐานความรู้ให้กับนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับบทเรียน โดยการเชื่อมโยงกับข้อมูลที่นักเรียนรู้อแล้วหรืออยู่ในความสนใจของนักเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในสิ่งที่เรียน ในขั้นนี้ถือเป็นการสร้างความคาดหวังและสร้างแรงจูงใจในการเรียนแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gagne' ที่กล่าวว่า ความคาดหวังของนักเรียนเป็นแรงจูงใจสำคัญในการเรียนรู้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2539 : 19 อ้างถึงในจารุวรรณ ยั่งยืน, 2546 :73)

ขั้นร่างสัญญา - เมื่อนักเรียนรับรู้แล้วว่าเรียนอะไร นักเรียนและครูจะต้องเจรจาตกลงที่จะทำสัญญาการเรียน โดยนักเรียนจะเป็นผู้เสนอความคิดเห็นว่าจะตั้งจุดประสงค์ในการเรียนอย่างไร ใช้กลวิธีใดในการเรียน กำหนดกิจกรรมการเรียน ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน และวิธีการประเมินผลกิจกรรมที่ได้กระทำ โดยอยู่ในขอบเขตของเนื้อหาที่ครูกำหนด ซึ่งการที่นักเรียนมีบทบาทในการตัดสินใจในเรื่องการเรียนของตนเอง และมีส่วนรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง ซึ่งเป็นข้อดีของการเรียนโดยใช้สัญญาการเรียนที่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนครั้งนี้มีความหมายสำหรับตน และเป็นแนวทางในการพัฒนาให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้อมากขึ้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2537 : 194)

ขั้นตกลงสัญญา - เมื่อตกลงรายละเอียดของสัญญาการเรียนจนเป็นที่ยอมรับทั้งสองฝ่าย จึงตกลงทำสัญญาการเรียนระหว่างครูและนักเรียน ในขั้นตอนนี้ ทำให้นักเรียนรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของสัญญาการเรียน และตนเองเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดว่าตนจะเรียนอะไร อย่างไร ตนเองจะเป็นผู้กำกับว่าต้องทำกิจกรรมการเรียนอะไร เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนภายในเวลาที่กำหนด อีกทั้งการที่ครูและนักเรียนได้เจรจาตกลงกันในการทำสัญญา ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีที่เอื้อต่อการสร้างแรงจูงใจในการเรียนแก่นักเรียนและส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน (บุญชม ศรีสะอาด, 2537 : 194)

ขั้นการทำกิจกรรมการเรียน - นักเรียนจะทำกิจกรรมการเรียนตามที่ได้ระบุไว้ในสัญญาการเรียน โดยมีแบบฟอร์มบันทึกการทำกิจกรรมการเรียนของตนเอง เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมเสร็จแล้ว แบบบันทึกกิจกรรมที่ได้กระทำจะเป็นหลักฐานการเรียนเสนอต่อครู เพื่อให้ครูลงนามรับรองว่านักเรียนทำกิจกรรมเสร็จตามจุดประสงค์และตามเวลาที่ระบุไว้ในสัญญาการเรียน ในสัญญาการเรียนจะมีช่องสำหรับการประเมินตนเอง และการประเมินของครู ผลความถูกต้องของผลงานหรือกิจกรรมที่นักเรียนได้กระทำ

ขั้นประเมินผล - การที่นักเรียนต้องส่งหลักฐานการเรียนรู้ตามที่ระบุในสัญญาการเรียนตามระยะเวลาที่กำหนด โดยครูจะให้ข้อมูลย้อนกลับว่านักเรียนต้องแก้ไขตรงจุดใด และคอยให้กำลังใจเป็นการเสริมแรงให้แก่นักเรียนทุกครั้งที่ส่งงาน เมื่อนักเรียนปรับปรุงงานตามที่

ครูให้คำแนะนำแล้วจึงส่งหลักฐานการเรียนรู้ให้ครูตรวจสอบ การที่นักเรียนมีโอกาสแก้ไขข้อบกพร่องของงานตามที่ครูได้ให้ข้อมูลย้อนกลับก่อนการส่งผลงานจริงนั้น เป็นการเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการคาดหวังว่าตนเองจะทำงานได้สำเร็จ นอกจากนี้การที่นักเรียนได้ประเมินตนเองก่อนที่จะให้ครูประเมินอีกครั้งหนึ่ง ทำให้นักเรียนรู้จักที่จะให้คุณค่าของสิ่งที่ตนทำ เมื่อเห็นคุณค่าก็จะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง จนเกิดเป็นแรงจูงใจในการเรียนในประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการกำกับตนเองของ Bandura

ขั้นตอนต่าง ๆ ของการเรียนรู้แบบสัญญาการเรียนที่กล่าวมาสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องการกำกับตนเองของ Bandura ในการกำกับตนเอง บุคคลจะเป็นผู้กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานของพฤติกรรมที่เขามุ่งหวัง สังเกต บันทึก และประเมินผลงานหรือพฤติกรรมของตนเองว่าบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด ผลจากการประเมินอาจก่อให้เกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมแรงตนเองในที่สุด อีกทั้งการทำสัญญาการเรียนยังส่งผลต่อเจตคติในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนเพื่อตัวเอง มิใช่เรียนเพื่อครู ส่งผลให้นักเรียนคงความสนใจได้โดยตลอด(ประสาธ อิศรปริตตา, 2538 : 291 ; สมโภชน์ เอี่ยมสุภานิชิต, 2541 : 54; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2545 : 244)

สำหรับนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกิจกรรมแบบปกติ นั่นคือ การทำแบบฝึกหัดหลังเรียน การที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน มีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่แจ่มแจ้งว่าถูกหรือผิดตรงไหน อย่างไร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการเรียน แต่การให้ข้อมูลย้อนกลับจะให้ผลดีมากกว่านักเรียนที่ทำแบบฝึกหัดทุกข้อเพราะเป็นการเสริมแรงทางบวกภายนอก ในขณะที่นักเรียนที่ทำแบบฝึกหัดผิดทุกข้อหรือมีข้อผิดพลาดมากอาจไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะนักเรียนบางคนมีปัญหาการใช้ภาษาเขียนในการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนในลักษณะการตอบคำถามจากเรื่อง อีกทั้งแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากการให้ข้อมูลย้อนกลับก็เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายนอก ในขณะที่กลุ่มที่เรียนแบบใช้สัญญาการเรียน นักเรียนมีบทบาทเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของการเรียน กำหนดแนวการเรียน และประเมินผลงานด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนรู้จักการให้คุณค่ากับผลงานของตน มองเห็นข้อบกพร่อง และพร้อมที่จะแก้ไขให้ดีขึ้น เกิดความภาคภูมิใจและเป็นแรงจูงใจภายใน อีกทั้งยังมีผลดีต่อเจตคติด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน ด้วยเหตุผลนี้ จึงทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่กลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการใช้สัญญาการเรียนมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากการศึกษาผลของการอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับสัญญาการเรียนที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาควรศึกษาและสนับสนุนการนำกลวิธีการอ่าน ได้แก่ การอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับสัญญาการเรียนและการอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการเรียนแบบปกติ มาใช้การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ ควรเลือกเนื้อหา ตลอดจนเวลาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียน

2. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาควรศึกษาและสนับสนุนการนำสัญญาการเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ เพื่อพัฒนาให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้การอ่านของนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่

3. ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการฝึกกลวิธีการอ่านโดยใช้เทคนิคแผนภูมิความหมาย เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของเทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการใช้สัญญาการเรียนกับตัวแปรอื่น เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน เป็นต้น

2. ควรศึกษาผลของเทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการใช้สัญญาการเรียนที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ในระดับชั้นอื่นๆ เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ควรศึกษาผลของเทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการใช้สัญญาการเรียนที่มีต่อผลการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ เช่น สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

4. ควรศึกษาผลของเทคนิคแผนภูมิความหมายร่วมกับการใช้สัญญาการเรียนที่มีต่อความสามารถด้านอื่นๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น